

**КАФЕДРА ФІНАНСОВОГО
МЕНЕДЖМЕНТУ**

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА
ФАКУЛЬТЕТ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСАМИ ТА БІЗНЕСУ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан

_____ доц. А. В. Стасишин
 (підпис)

“12” січня 2020р.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«АНАЛІЗ БАНКІВСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ»

галузь знань: 07 "Управління та адміністрування"
 (шифр та найменування галузі знань)

спеціальність: 072 "Фінанси, банківська справа та страхування"
 (код та найменування спеціальності)

освітня програма: "Фінанси, митна та податкова справа "
 (найменування спеціалізації)

освітній ступінь: бакалавр

ЛЬВІВ 2020

Програма навчальної дисципліни «Аналіз банківської діяльності»
галузь знань 07 "Управління та адміністрування"
спеціальності : 072 "Фінанси, банківська справа та страхування – 10 с.

Розробник:

Блащук-Дев'яткіна Н. З. доцент кафедри фінансового менеджменту, к.е.н.,
доцент

Навчальна програма розглянута на засіданні кафедри фінансового менеджменту

Протокол від 30 грудня 2020 р. № 5/1

Завідувач кафедри

фінансового менеджменту _____ проф. Ситник Н. С.

«30» грудня 2020 р.

Затверджено Вченою радою факультету

Протокол № 7 від «12» січня 2020 р.

ЗМІНИ
до робочої програми навчальної дисципліни

Навчальний рік	Дата засідання кафедри (перезатвердження робочої програми)	Номер протоколу	Підпис завідувача кафедри
2020-2021	Відповідно до Наказу ректора про навчання у другому семестрі 2020-2021 навчального року, починаючи з 09.02.2021 р. Лекції з навчальної дисципліни «Аналіз банківської діяльності» проводяться онлайн із використанням технологій дистанційного навчання – хмарного середовища Office 365. Практичні/семінарські заняття проводяться в очному форматі.	04.02.2021 р. №7	

РОЗДІЛ 1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Предмет навчальної дисципліни

Предметом навчальної дисципліни «Аналіз банківської діяльності» є комерційна та інша діяльність банку, направлена на реалізацію прийнятих управлінських рішень і відображена в системі показників обліку, звітності та в інших джерелах інформації.

Мета навчальної дисципліни

Метою вивчення дисципліни «Аналіз банківської діяльності» є теоретико-методологічних засад та практичних питань аналізу банківської діяльності.

Основні завдання навчальної дисципліни

Завдання вивчення дисципліни «Аналіз банківської діяльності» полягають у:

- вивченні фінансово-господарської діяльності банків;
- засвоєнні методів і прийомів аналізу діяльності банків;
- розумінні форм організації аналітичної роботи в банківській установі;
- вмінні аналізувати та використовувати результати аналізу для обґрунтування управлінських рішень на всіх рівнях;
- оволодіння методичним інструментарієм методики комплексного системного аналізу основних фінансових показників діяльності банків з урахуванням вітчизняного і зарубіжного досвіду.

1.1. Місце навчальної дисципліни в структурно-логічній схемі

Попередні дисципліни	Наступні дисципліни
Мікроекономіка	Фінансовий менеджмент
Макроекономіка	Ринок фінансових послуг
Фінанси	Проектне фінансування
Гроші і кредит	Фінансова безпека
Фінансовий ринок	Страховий менеджмент
Банківська система	

1.2. Компетентності та результати навчання за дисципліною:

Компетентності	Результати навчання
Здатність досліджувати тенденції розвитку банківської установи за допомогою інструментарію макро- та мікроекономічного аналізу, оцінювати ефективність банківської діяльності	Знати та розуміти законодавчі, нормативні та інструктивні документи з питань планування та регулювання банківських установ та характер впливу економічних законів на фінансову та іншу діяльність банку в конкретних умовах його функціонування
Розуміння особливостей функціонування сучасних світових та національної банківської систем та їх структури	Знати і розуміти теоретичні основи побудови банківської системи України, зарубіжних країн та їх структури.
Здатність здійснювати аналіз банківської діяльності	Вміти виконувати визначати систему показників, які необхідні для проведення аналізу та виконувати необхідні розрахунки
Уміння застосовувати економіко-математичні методи та моделі для визначення основних показників фінансової діяльності банку, з'ясовувати закономірності, причини та фактори, що спричинили вплив на їх розмір і зміну	Вміти використовувати методи, прийоми аналізу та інформаційну базу для здійснення аналізу банківської діяльності за різними напрямками
Володіння базовими знаннями законодавства у сфері банківського регулювання	Вміти виявляти взаємозв'язок між фінансовими, економічними показниками та явищами
Навички застосування сучасного інформаційного та програмного забезпечення для отримання та обробки даних у банківській сфері	Вміти виявляти резерви і напрями зміни стану об'єкта дослідження і формулювати висновки та рекомендації за результатами аналізу для вибору та реалізації оптимальних управлінських рішень
Уміння складати та аналізувати фінансову звітність банку	Демонструвати вміння використовувати набуті знання та навички при аналізі формування ресурсів банку, оцінці їх ризиковості, надійності та раціональності структури активів
Спроможність виконувати контрольні функції у фінансовій (банківській) сфері	Володіти методами оцінки стану, проблем та перспектив розвитку банківської системи України

РОЗДІЛ 2. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Номер теми	Назва теми
1.	Теоретико-методологічні засади аналізу банківської діяльності
2.	Аналіз власного капіталу банку
3.	Аналіз зобов'язань банку
4.	Аналіз кредитних, інвестиційних та операцій з цінними паперами
5.	Аналіз валютних операцій та банківських послуг
6.	Аналіз доходів і витрат банку, прибутку та рентабельності
7.	Аналіз ліквідності
8.	Аналіз банківських ризиків
9.	Аналіз фінансової стійкості і надійності банку

РОЗДІЛ 3. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Теоретико-методологічні засади аналізу банківської діяльності

Предмет, мета і завдання аналізу банківської діяльності. Об'єкти і суб'єкти аналізу. Завдання аналізу з позиції різних суб'єктів аналізу. Основні принципи аналізу.

Види аналізу банківської діяльності та їх класифікація.

Інформаційне та методичне забезпечення аналізу банківської діяльності. Облікові та позаоблікові джерела аналізу. Характеристика балансу банку як основного джерела інформаційного забезпечення аналізу діяльності банку.

Етапи проведення аналізу банківської діяльності: попередній, аналітичний, заключний.

Методи і прийоми аналізу банківської діяльності: порівняння, групування, коефіцієнтний, балансовий, прийоми абсолютних і відносних різниць, ланцюгових підстановок, графічні прийоми.

Організація аналітичної роботи в банку. Методичне управління аналітичною роботою на всіх рівнях управління банками. Керівництво аналітичною роботою на рівні банківської системи в цілому. Централізована та децентралізована форми організації аналітичної роботи на рівні банку.

Тема 2. Аналіз власного капіталу банку

Мета, завдання і інформаційне забезпечення аналізу пасиву балансу банку. Загальна оцінка динаміки, складу і структури пасивів банку.

Напрями та завдання аналізу власного капіталу банку. Методика розрахунку власного капіталу банку згідно з чинною інструкцією НБУ. Аналіз структури та окремих складових власного капіталу. Система показників, що застосовуються при аналізі статутного капіталу. Фактори та причини зміни статутного капіталу. Аналіз резервного капіталу, спеціальних фондів, резервів і

нерозподіленого прибутку банку. Основні нормативи, що регулюють достатність банківського капіталу.

Коефіцієнтний аналіз власного капіталу банку. Аналіз процесу капіталізації банків. Групування банків за рівнем капіталу.

Тема 3. Аналіз зобов'язань банку

Економічна сутність зобов'язань банку. Завдання та загальна схема аналізу зобов'язань банку. Залучені й запозичені кошти банку та їх класифікація. Аналіз структури зобов'язань банку.

Аналіз депозитних операцій банку. Показники депозитної політики банку.

Аналіз використання міжбанківських кредитів у формуванні ресурсів банку, їх роль у регулюванні рівня ліквідності банку.

Аналіз інших зобов'язань банківської установи. Аналіз ефективності формування та використання банківських ресурсів.

Співвідношення між власним капіталом і зобов'язаннями банку.

Тема 4. Аналіз кредитних, інвестиційних та операцій з цінними паперами

Зміст, мета і завдання аналізу активів банку та його інформаційне забезпечення. Аналіз динаміки, складу і структури активів банку. Аналіз якості активів. Групування статей активу балансу за суттю банківських операцій, принципами ліквідності, дохідності, ризику.

Аналіз кредитного портфеля банку. Аналіз структури кредитного портфеля за термінами надання кредитів, економічними контрагентами, галузями економіки, характером забезпечення, термінами погашення. Аналіз диверсифікації кредитних вкладень.

Аналіз руху кредитів. Розрахунок коефіцієнтів надання та погашення кредиту. Аналіз оборотності кредитів та тривалості одного обороту кредитів. Аналіз погашення наданих кредитів.

Аналіз якості кредитного портфеля з погляду ризику. Класифікація кредитів за групами ризику. Аналіз забезпеченості кредитів за видами забезпечення. Аналіз дотримання банком нормативів кредитного ризику.

Аналіз якості кредитного портфеля банку з погляду захищеності від можливих втрат.

Аналіз ефективності кредитних операцій банку. Система оціночних показників ефективності та дохідності кредитних операцій. Аналіз доцільності вкладень у кредитні операції з погляду ризику та дохідності.

Аналіз фінансових інвестицій банку. Аналіз структури і динаміки операцій банку з цінними паперами. Аналіз дохідності та прибутковості операцій з цінними паперами.

Аналіз нефінансових інвестиційних активів банку. Аналіз матеріальних і нематеріальних інвестиційних активів.

Тема 5. Аналіз валютних операцій та банківських послуг

Аналіз валютних операцій банку. Аналіз динаміки й структури валютних операцій банку. Аналіз валютних доходів та витрат. Поняття закритої та відкритої валютної позиції. Аналіз дотримання основних нормативів відкритої валютної позиції банку. Методика аналізу ефективності валютних операцій.

Аналіз нетрадиційних банківських операцій та послуг: факторингу, лізингу, агентських, гарантійних, трастових, консультаційних та інших послуг. Аналіз інших активів.

Тема 6. Аналіз доходів і витрат банку, прибутку та рентабельності

Зміст, завдання та інформаційні джерела аналізу доходів і витрат банку.

Класифікація доходів банку. Аналіз динаміки та структури банківських доходів. Аналіз відносних показників дохідності банку. Факторний аналіз доходів банку. Визначення резервів збільшення доходу банку.

Класифікація витрат банку. Аналіз динаміки і структури витрат банку. Аналіз відносних показників витратності. Факторний аналіз витрат банку.

Розробка заходів щодо скорочення витрат та збільшення доходів.

Значення, завдання та інформаційне забезпечення аналізу фінансових результатів діяльності банку. Загальна схема аналізу банківського прибутку. Аналіз структури та динаміки прибутку. Методика розрахунку «точки беззбитковості» роботи банку.

Стратегічний аналіз фінансових результатів діяльності банку.

Визначення резервів збільшення прибутку та розробка заходів для їх мобілізації. Аналіз розподілу прибутку.

Показники відносних показників прибутковості (рентабельності) діяльності банку: дохід на активи, дохід на капітал, чистий спред, чиста процентна маржа, співвідношення іншого операційного доходу до загальних активів, чистий операційний дохід до загальних активів, чиста операційна (чи посередницька) маржа.

Аналіз впливу факторів на зміну показників прибутковості.

Поняття та показники ефективності діяльності банку. Аналіз ефективності діяльності працівників банку. Аналіз прибутковості окремих банківських продуктів, клієнтів, ринків.

Тема 7. Аналіз ліквідності

Економічна сутність ліквідності банку та її значення в банківській діяльності. Законодавчо-нормативні вимоги щодо ліквідності банку. Значення, завдання та інформаційне забезпечення аналізу ліквідності банку. Фактори, що впливають на рівень ліквідності банку. Ризик ліквідності. Аналіз нормативів ліквідності та часткових показників ліквідності.

Система показників ліквідності, методика їх визначення та порівняльний аналіз. Аналіз ліквідності за методом коефіцієнтів. Аналіз дотримання банком нормативів ліквідності. Аналіз ресурсної бази і активів банку з позиції ліквідності. Оцінка впливу трендових, циклічних, структурних, сезонних та інших чинників на ліквідність банку.

Аналіз розриву ліквідності банку. Аналіз потреби банку в ліквідних засобах. Вплив обов'язкового резервування коштів на кореспондентському рахунку в НБУ на рівень ліквідності банку. Аналіз стану і контроль за дотриманням обов'язкових резервів.

Тема 8. Аналіз банківських ризиків

Загальна характеристика банківських ризиків, їх класифікація і методи розрахунку. Зовнішні і внутрішні ризики банківської установи.

Аналіз і управління основними банківськими ризиками.

Суть *кредитного ризику*, класифікація кредитних ризиків і фактори, які формують їх рівень. Структурний аналіз кредитного портфеля з позиції кредитного ризику. Факторний аналіз кредитного портфеля на предмет ризиковості в цілому. Управління кредитним ризиком: визначення економічних нормативів, цінова політика, формування резервів.

Аналіз і управління *валютним ризиком*. Суть валютного ризику і його різновиди. Методи управління валютним ризиком.

Аналіз і оцінка *інвестиційного ризику*. Основні ризики інвестиційної діяльності. Основні вимоги НБУ щодо прямих інвестицій, які здійснюють банки. Порівняльний аналіз дохідності різних видів цінних паперів.

Аналіз *процентного ризику*. Суть і управління процентним ризиком на основі GAP-менеджменту. Аналіз загального розміру банківських ризиків.

Тема 9. Аналіз фінансової стійкості і надійності банку

Аналіз ділової активності. Поняття фінансової стійкості банку. Система показників фінансової стійкості: коефіцієнт надійності, коефіцієнт фінансового важеля, коефіцієнт співвідношення власного капіталу та активів, коефіцієнт захищеності власного капіталу, коефіцієнт маневрування та інші.

Поняття *надійності* банку. Підходи до оцінки надійності банку.

Суть і різновиди рейтингових оцінок діяльності банку. Узагальнена оцінка фінансового стану банків. Визначення сукупного рейтингу банку.

РОЗДІЛ 4. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Основна література

1. Аналіз банківської діяльності: Підручник / [А.М. Герасимович, І.М. Парасій-Вергуненко, В.М. Кочетков та ін.]; за заг. ред. д-ра екон. наук, проф. А.М. Герасимовича. - К.:КНЕУ, 2010. - 599 с.
2. Аналіз банківської діяльності / уклад. Н.О. Станіславчук. – Умань : Візаві, 2018. – 191 с.
3. Банківський менеджмент: Підручник / За редакцією О.А Кириченка, В.І. Міщенко.- К.:Знання,2015-831 с. (Вища освіта ХХІ століття)
4. Дзюблюк О. Актуальні проблеми розвитку банківської системи України / О. Дзюблюк // Банківська справа. – 2016. - № 1. - С. 3- 32.
5. Дзюблюк О. В., Михайлюк Р. В. Фінансова стійкість банків як основа ефективного функціонування кредитної системи: Монографія. – Тернопіль, 2016. – 250 с.
6. Зверяков М. І. Управління фінансовою стійкістю банків: підручник / М. І. Зверяков, В. В. Коваленко, О. С. Сергеева. – Одеса: Видавництво «Атлант», 2014. – 484 с.
7. Косова Т.Д. Аналіз банківської діяльності: Навч. пос.- К.: Центр учбової літератури, 2011. – 486 с.
8. Косова Т.Д. Аналіз банківської діяльності - Навчальний посібник -К.: Центр учбової літератури -2018 – 485 ст.
9. Копилюк О. І. Аналіз банківської діяльності: навч. посіб. / Копилюк О. І., Музичка О. М. ; Укоопспілка, Львів. торг.-екон. ун-т. – Львів : Вид-во Львів. торг.-екон. ун-ту, 2016. – 415с.
10. Фінансовий менеджмент у банку. Навчальний посібник./за ред. І.Г.Сокиринської, Т.О.Журавльової – Дніпропетровськ: Пороги, 2016. - 192 с.
11. Чмутова І. М. Аналіз банківської діяльності: навч. посіб. / Чмутова І. М., Тисячна Ю. С. ; Харк. нац. екон. ун-т. - Х. : Вид. ХНЕУ, 2012. - 307 с.
12. З.І. Щибиволок Аналіз банківської діяльності - Навчальний посібник К.: Знання 2017.- 309с.
13. Банківське законодавство та регуляторна діяльність https://old.bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=65247&cat_id=36580

Додаткова література

1. Варцаба В.І., Заславська О.І. Сучасне банківництво: теорія і практика: Навч. посібник. - Ужгород: Видавництво УжНУ «Говерла», 2018. - 364 с.
2. Гатаулліна Е.І., Маршук Л.М. Аналіз показників діяльності комерційних банків України // Економіка та суспільство. – 2017. - №17. – 516-521
3. Коваленко В. В. Стратегічне управління фінансовою стійкістю банківської системи: методологія і практика: монографія / В. В. Коваленко. – Суми: ДВНЗ «УАБС НБУ», 2014. – 228 с
4. Марич М. Г. Оцінка фінансової стійкості комерційних банків України на сучасному етапі розвитку [Електронний ресурс] / М. Г. Марич, А. В.

- Марич // Глобальні та національні проблеми економіки. – 2017. – Випуск 17. – Режим доступу: <http://global-national.in.ua/archive/17-2017/142.pdf>
5. Мещеряков, А. А. Організація діяльності комерційного банку: навчальний посібник. К. : Центр учбової літератури. 2017. 607с.
  6. Коваленко В.В. Стратегічне управління фінансовою стійкістю банківської системи: методологія і практика [Текст]: монографія / В.В. Коваленко. – Суми: ДВНЗ «УАБС НБУ», 2016. – 228 с.
  7. Станіславчук Н.О. Банківська система України: стан та перспективи розвитку в умовах фінансової глобалізації / Н.О.Станіславчук, В.В. Люльченко // Вісник Українськотуркменського культурно-освітнього центру: міждисциплінарний науковий збірник. – Умань: ВПЦ «Візаві», 2017. – Вип. 1, Ч.ІІ. – с.182-187.
  8. Сучасне банківництво: теорія і практика: Навч. посібник. - Ужгород: Видавництво УжНУ «Говерла», 2018. - 364 с.
  9. Худа О. Механізм управління фінансовою стійкістю комерційних банків [Електронний ресурс] / О. Худа. – Режим доступу: <http://libfor.com/index.php?newsid=1133>

РОЗДІЛ 5. ІНТЕРНЕТ САЙТИ

1. Верховна Рада України <http://zakon.rada.gov.ua/>
2. Банківське законодавство та регуляторна діяльність https://old.bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=65247&cat_id=36580
3. Міністерство фінансів України <http://www.minfm.gov.ua>
4. Кабінет Міністрів України <http://www.kmu.gov.ua/control/>
5. Газета «Все про бухгалтерський облік» <http://www.vobu.com.ua>
6. Газета «Урядовий кур'єр» <http://www.ukurier.gov.ua/>
7. Журнал «Вісник НБУ» <https://journal.bank.gov.ua/>
8. Міністерство фінансів України <http://www.minfm.gov.ua>
9. Нормативні акти України - законодавство для практиків <http://www.nau.kiev.ua>
10. Офіційний вісник України <http://www.gdo.kiev.ua>
11. Інтернет-ресурс «Все про банки України» www.uabanker.net
12. Інтернет-ресурс позабіржової фондової торгової системи www.pfts.kiev.ua
13. Інтернет-ресурс Асоціації українських банків www.aub.com.ua
14. Основні показники діяльності банків України [Електронний ресурс].- Режим доступу: http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=36807
15. Дані фінансової звітності банків України http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/category?cat_id=6407
16. Статистика http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=65162